

Елена Грозданова,

државен советник,
Министерство за труд и социјална политика

Подготовката и суштинските информации при изготвувањето на Предлог-законот за заштита од дискриминација се обезбедуваат благодарейќи на поддршката на невладините организации. Токму од таму пристигнаа сознанијата дека најголемата дискриминација се прави при трудовата експлоатација во Република Македонија, но има и други видови дискриминација, како што се сексуалното вознемирување, дискриминација врз лицата постари од 50 години кои бараат вработување и други примери што ќе ги реши ова законско решение.

Со овој нов Закон, кој се носи во две фази, се унапредува и се штити правото на поединецот да не биде дискриминиран. Законот е во согласност со директивите на ЕУ и воедно овозможува една посебна судска заштита која ќе се реализира преку судска постапка и со посредство на независно тело, односно Народниот правобранител, кој ќе има пет заменици исклучително за оваа проблематика.

Министерството за труд и социјална политика по изработката на првиот предлог-текст на Законот за заштита од дискриминација одржа 6 јавни трибини во: Битола, Куманово, Велес, Тетово, Штип и Струмица. Целта на трибините беше да се промовира и образложи предлог-текстот

на Законот пред сите заинтересирани субјекти на локално ниво, со цел да се добијат конструктивни мислења, предлози, коментари и сугестии.

Предлог-текстот на Законот беше испратен и до ОДИХИР и Венецијанската комисија, како и до Канцеларијата на Европската Комисија во Република Македонија. Добиените мислења и коментари од овие институции ќе бидат разгледани од страна на работната група формирана за подготовка на Предлог-законот.

Предлог-текстот на Законот беше испратен и до сите министерства во Владата на РМ и од нивна страна се добиени коментари, предлози и сугестии.

Предлог текстот на Законот беше предмет и на јавната расправа, организирана од страна на Националниот совет за евроинтеграции, во соработка со Сојузот „Македонија без дискриминација“. На јавната расправа од страна на присутните беа дадени конструктивни предлози, забелешки и сугестии по однос на предлог-текстот на Законот и истите беа разгледани и земени предвид од страна на работната група задолжена за подготвување на Предлог-законот за заштита од дискриминација.

Од страна на работната група

Рев. за соц. пол. год. 2 Бр. 3 Стр. 197 - 302, Скопје, јули 2009

се разгледани сите добиени коментари и забелешки по однос на предлог-текстот на Законот и дел од нив се вметнати во унапредената верзија на Предлог-законот за заштита од дискриминација.

По оваа предлог-верзија на За-

конот беше организирана уште една јавна расправа во Скопје, по која работната група за изработка на Предлог-законот уште еднаш го унапреди текстот и истиот го достави до Владата на Република Македонија на разгледување и усвојување.

Свонко Шаврески

Полио Плус - движење против хендикеп

Коалицијата “Македонија без дискриминација”, составена од повеќе граѓански организации кои работат на полето на заштитата од дискриминација, чиј Секретаријат е раководен од Полио Плус - движење против хендикеп, посветено работеше на подготовка на Предлог-законот на заштита од дискриминација. Во работната група за подготовка на Предлог-законот од страна на Министерството за труд и социјална политика беа вклучени и г. Свонко Шаврески од Полио Плус и г-ѓа Мирјана Најчевска од Центарот за човекови права и разрешување конфликти. Тие имаа можност да ги изнесат коментарите и забелешките на граѓанските организации.

Последната верзија на Предлог-законот не ги задоволува во целост стандардите кои се поставуваат од ЕУ и другите релевантни институции од областа на заштита на човековите права, па затоа ова се дел од забелешките за негово подобрување, во функција на целосна заштита од дискриминација.

МИСЛЕЊЕ ПО ТЕКСТОТ НА ПРЕДЛОГ-ЗАКОНОТ ЗА ЗАШТИТА ОД ДИСКРИМИНАЦИЈА

Во делот на *општите одредби* во Предлог-законот недостасува промовирањето на еднаквоста, едукацијата и дефиницијата на дискриминацијата, што е исклучително важно при обезбедувањето на нејзината заштита. Потребно е да се потенцира: сеопфатноста на забраната која е проширена и надвор од дејствувањето на државните органи; четирите важни основи: род, уверување, мислење и припадност на маргинализирана група и дефиницијата за дискриминација заради воедначување на пристапот во различни закони и, уште повеќе, заради воедначување на праксата.

Во делот на *формите на дискриминација / исклучоци од дискриминацијата*, отстрането е практикувањето на човековото право, кое, всушност, претставува најважен резултат на недискриминирачкото однесување, потоа условувањето за

учество во некоја активност која е значајна од аспект на праксата (на пример, условувањето за членување во политичка партија, посетување настава по веронаука, припаѓање на некоја религиозна определба, и сл.). Понатаму, ограничувањето на сегрегацијата само на нејзината просторна димензија ги запоставува другите видови сегрегација (во образованието, во спортот, во секојдневниот живот). Присилната асимилација е исклучително важна од аспект на можни форми на етничко чистење. Адресирањето на дискриминацијата во медиумите е неопходно да биде дел од ова законско решение. Во законите на многу држави, каде што традицијата на еднополова војска и војска која има отпор кон препознавањето на нехетеросексуалната ориентација, претставуваат пракса и долгогодишна традиција (каков што е случајот и со нашата држава), постои посебна одредба која го регулира ова прашање.

Во делот на *подрачјето на примена*, постои мешање на поимите на: нееднакво постапување, кое не се смета за дискриминација, афирмативна акција и заштитни механизми за одредени категории лица. На овој начин создадената конфузија во праксата ќе се одрази во неможност

за разграничување на дискриминарачките од недискриминарачките практики.

Во делот на *институционалната рамка* не е ништо сменето во однос на постојните надлежности на Народниот правобранител, не е извршено проширување на подрачјето на неговото дејствување, ниту, пак, се предвидени структурни промени со кои би можел да биде идентификуван како посебно тело, надлежно за заштита од дискриминација. Овде, пред сè, се мисли на формирање тело (комисија, агенција) врз основа на Париските принципи.

Во делот на *правната заштита* недостасува одговорност на надлежните лица во институциите во случаи на постоење дискриминација и се минимизира влијанието што овој Закон треба да го изврши во насока на термилошка унификација на сите закони, во насока на прецизирање на дискриминарачките одредби во другите закони.

Во делот на *постапката*, потребни се измени во насока на поедноставување на постапката, посебна поставеност (од аспект на судски такси, и слично) и отворање можност за разрешување на проблемот по вонсудски пат.